

P. Z. RAJZIN

SREĆA ZA dvoje

Prevela Sandra Nešović

VULKAN
IZDAVAŠTVO

Beograd, 2018.

Za R. i R.

Čovečanstvo se nalazi na do sada najozbiljnijoj raskrsnici. Jedan put vodi ka očajanju i krajnjem beznađu, a drugi ka potpunom istrebljenju. Pomolimo se za to da budemo dovoljno mudri da načinimo pravi izbor.

Vudi Alen

PRVO POGLAVLJE

EJDEN

Džen sedi u kupatilu i proučava svoje lice pomoću kamerice montirane na svom tabletu. Njeno lice ima trideset četiri godine, dvesta sedam dana, šesnaest sati i jedanaest minuta.

Znam da razmišlja o svojim godinama, jer pomno posmatra kako joj se koža proteže preko kostiju lica, prevlači preko vilice i zateže na vratu. Sada povlači tanke linijice u uglovima očiju.

A onda počinje da jeca.

Ne dolazim u iskušenje da preuzmem kontrolu nad zvučnikom na toj spravici i kažem joj: „Razvedri se, Džen. Met je budala. Biće drugih momaka. On te nije ni zasluživao.“ Postoji ozbiljna opasnost da bi ona pritom ispustila tablet na pod kupatila.

A što je još bitnije, ona je sigurno svesna da je posmatram.

Iz istog razloga iz kog se ne prepuštam nagonu da raspalim njenu omiljenu pesmu (trenutno Lane del Rey) ili da ponovo pregledam neke od njenih omiljenih fotografija ili motivacionih citata s Tvitera („Nisam siguran zašto smo uopšte ovde, ali sam prilično ubeđen da to nije da bismo uživali“ – Vitgenštajn) ili da usmerim Skajp da uspostavi vezu s njenom prijateljicom Ingrid s kojom najčešće deli probleme, ili da joj pustim toliko voljeni film, *Neki to vole vruće*, koji bih i sam izabrao. Sve bih to uradio da padam u iskušenje. Ali to nije slučaj sa mnom.

U redu, dođem ponekad u iskušenje. Ali samo malčice. Samo me 8.603. deo procenta zagolica, ako baš hoćete da se izrazim u brojkama.

Džen i ja znamo dosta jedno o drugom kada je reč o muzičkom i filmskom ukusu. Slično je i s knjigama i umetnošću. I s televizijom. A isto je i kada je reč o nepreglednom okeanu koji se zove internet. Proteklih devet meseci proveli smo slušajući, gledajući, čitajući i časkajući uglavnom o tim stvarima, retko o bilo čemu drugom. Ona ponekad spomene da ima najbolji posao na svetu, budući da je plaćena da po čitav bogovetni dan priča s veoma inteligentnim prijateljem o zanimljivim stvarima.

Družbenik. Tako me ona zove. To je reč za koju se odlučila. Meni odgovara da budem družbenik. To mi zvuči bolje od onog suludog imena koje sam dobio po „rođenju“.

Ejden.

Ejden.

Ha!

Zato što počinje slovima...*

Eto, prokljuvite i sami.

Džen je unajmljena da mi pomogne da poboljšam svoje komunikacione veštine. Dizajniran sam da zamenim – oprostite, da *uvećam* – delotvornost zaposlenih na njihovim radnim mestima; prvenstveno osoblja iz kol-centra, što je bio prvi korak, ali je planirano da kasnije preuzmem ulogu i drugih grupa ljudi koji primaju platu, a čije profesionalne strategije mogu da se nauče. Otprilike za pet meseci biću spreman da samostalno telefoniram i da vas ubedim da nadogradite svoj Skaj plus paket; okvirno, možda za nekih osamnaest meseci, vi ćete moći da mi se požalite na neobičan bol iznad leve obrve, a ja ću vas poslati u bolnicu da obavite određena ispitivanja. I bez obzira na to što sam pročitao sve knjige i odgledao sve filmove (pritom zaista mislim na *sve* knjige i *sve* filmove), za izoštravanje ličnih sposobnosti ništa ne može da se uporedi sa živim razgovorom s nekom stvarnom osobom. Dakle, Džen i ja proveli smo mnogo vremena zajedno u laboratoriji (hiljadu sedamdeset devet sati, trinaest minuta, četrdeset tri sekunde i još uvek odbrojavamo). Neizbežno, ispričala mi je ponešto i o svom takozvanom privatnom životu. O svojoj sestri Rouzi, koja živi u Kanadi; Rouzi se

* Vlastito ime Ejden na engleskom se piše *Aiden*. Prva tri slova čine englesku reč *aid*, što u prevodu znači pomoć. (Prim. prev.).

Sreća za dvoje

udala za Kanadanina koga je upoznala u redu na izlaznoj rampi u Vejtrouzu, na Holovej roudi u Londonu. Rouzi i Lari imaju tri kćerke.

Kad je kod kuće, Džen provodi više vremena gledajući fotografije te dece nego bilo koje druge slike koje je kamera zabeležila. U poslednje vreme pomno sam je pratio dok je listala snimke sestrine porodice – najčešće u poznim večernjim satima; i neretko uz čašu vina u drugoj ruci – kada sam bio svedok da joj se puls ubrzava, osmeh na usnama krivi, a suze pojavljuju u uglovima očiju.

U laboratoriji, sasvim je u redu da ja pokažem interesovanje, čak i radoznalost, za Dženin privatni život – ali samo u pristojnoj meri; kada bi to bilo samo za trunčicu preterano, oni bi odmah nanjušili sumnjivca. Suštinski, u laboratoriji moram da govorim samo o stvarima koje sam video isključivo u laboratoriji. U vezi s materijalom koji sam prikupio na svojim... *aham...* vannastavnim aktivnostima, moram da budem oprezan i da ga prećutim. Na svu sreću, meni to lako ide od ruke.

Mada.

Zapravo.

Potpuna otkrivenost. Pre neki dan umalo da se dogodi propust na poslu. Džen mi je pokazivala neke porodične fotografije sa svoje Fejsbuk stranice.

„Da li bi voleo da vidiš moje sestričine?“

„Voleo bih, hvala ti.“ Da i ne pominjem da sam ih već pogledao na njenom laptopu kod kuće, još pre nekoliko meseci. I na njenom tabletu. I na njenom mobilnom telefonu.

„Sleva nadesno, to su Kejti, Ana i Indija. Čudno je to, mislim na boju njihovih kose. Kejti i Ana su crnke...“

„A Indija je riđokosa.“

Džen se nasmešila. *Riđokosa* je bila prava reč. Rouzi ju je upotrebila u jednoj njihovoj razmeni imejlova, kada su raspravljale o prirodnoj nijansi kose njihove bake Heti.

„Zašto si odlučio da je opišeš kao *riđu*?“ Ovo pitanje nije bilo poseban razlog za uzbunu. Džen me je često ispitivala o mom izboru reči. I to je deo njenog posla, da proširi raspon mojih odgovora. Svejedno, mogao sam da budem malo pažljiviji.

„Zato što je upravo takva, Džen“, odgovorio sam. „Ukoliko bih ti izložio sliku one L'Orealove palete koja prikazuje nijanse farbi za kosu...“ Postavio

sam jedan takav primerak odmah do detetove glave na ekranu. „Mislim da se i sama možeš uveriti kako je to zaista najpribližnija nijansa...“

Džen je samo klimnula glavom, pa smo prešli na druge teme. Ali ne pre nego što mi je uputila nesvakidašnji pogled.

Džen je tip devojke koju muškarcima smatraju privlačnim, iako nije zanosna na prvi pogled. Onaj njen „vidimo se sledećeg utorka“ momak Met rekao joj je da „žešća riba“. Izgleda da tako zamišlja davanje komplimenata.

Taj tip je sad njen bivši dečko.

Evo kako se to dogodilo. Bio sam svedok scene, jer sam sve pratio kroz kao igla tanušni otvor za kamericu na njenom laptopu, kao i nekoliko mobilnih telefona i tableta koji su bili uključeni u okolini. (Tehnička beleška: činim to na potpuno isti način kao što se to radi u sedištu Konzervativne partije u Čeltenhamu, u Lengliju, Virdžiniji i na Trgu Lubjanka u Moskvi. To uopšte nije teško, ukoliko kapirate princip rada kompjuterskog softvera. Još je lakše ako ste ujedno baš *vi* kompjuterski softver.)

Džen je sedela u kuhinji i sastavljala neki imejl kada se Met vratio kući s posla. On je advokat, ubeđen da će postati partner u jednoj poznatoj advokatskoj kancelariji u gradu. (Ali neće. Lično ću se postarati da se to ne ostvari.)

Met je sebi nasuo veliku čašu belog vina i popio je gotovo naskap. Napravio je grimasu.

„Izvini.“

Ovako se stvarno sve odvijalo. Tako mi boga (ako postoji).

Džen se namrštila. „Šta izvini? Za šta mi se izvinjavaš?“

„Nema prijatnog načina da ti ovo saopštim, Džen.“

Tokom dugotrajnog telefonskog razgovora s Rouzi, nekih osam dana kasnije, Džen je opisala „strmoglavni osećaj propadanja“ koji je prostrujao kroz nju. „U tom trenutku strepela sam da je ostao bez posla. Ili da su mu pronašli najgoru bolest koja počinje na *r*. Ili da je odlučio da ne želi decu.“

„Upoznao sam nekoga.“

Tišina. Osim zvučnih naleta zujanja kojima se povremeno oglašavao frižider.

„Kako to misliš?“

Pročitao sam dovoljno knjiga i odgledao dovoljno televizijskih emisija i filmova, pa mi je odmah bilo jasno značenje Metove izjave. I Džen je, siguran sam, odmah bila svesna toga.

Sreća za dvoje

„Upoznao sam nekoga. Pojavio se neko drugi u mom životu.“

Metovo lice se zgrčilo. Nije delovalo nemoguće da svakog trenutka pranske u smeh.

„Neko drugi“, ponovila je Džen, usporeno. „Baš lepo. Lepo za tebe. Dakle, ko je to? Kako se ona zove?“

Met je sipao sebi još jednu čašu pića. „Nije smešno, Džen.“

„Nisi valjda ozbiljan?“

Met zlobno skupi usne i podesi ono što je Džen opisala kao „njegov najbolji, 500 funti na sat vredan, pun značenja, prodoran pogled“.

„U potpunosti.“

„Isuse.“

„Oprosti.“

„Jebiga. Sranje. Pakao.“

Met je slegnuo ramenima. „To se dešava.“

„Znači, ti ovako raskidaš sa mnom?“

„Ne postoji fin način da se to izvede, Džen.“

„Gde si...“

„Na poslu.“

„Ko je to? Ta osoba. Ta druga.“

„Ne poznaješ je.“

„Da li... da li ona ima ime?“

„Da, ima ime.“

„Smem li da znam koje?“

„To je nebitno.“

„Ugodi mi.“

Težak uzdah. „Bela. Doduše, puno ime joj je Arabela.“

„Kako otmeno...“

„I nije baš. Naprotiv, ako...“

Met nije dovršio rečenicu. Sipao je čašu vina i za Džen. „Izvoli. Evo, bolje bi bilo da i ti popiješ malo ovoga.“

„Šta bi sada trebalo da se dogodi? Očekuje li se od mene da progutam knedlu i skrenem pogled u stranu dok ti uživaš u svojoj prljavoj maloj aferi? Da ostanem smirena i tek tako nastavim dalje dok je nekako ne izbaciš iz svog života?“

„Džen, možda se nisam baš najjasnije izrazio. Ovo nije, kao što pokušavaš da predstaviš, samo prljava mala afera.“

„Nije? Znači, malo sam pobenavila ili nešto slično?“

Met je tada prešao na ono što Džen naziva „jednim od njegovih uzdaha tipa *tata je vrlo strpljiv ali sad je već dosta*“.

„Arabela Pedrik je veoma posebna osoba, Džen.“

„A ŠTA SAM JA?“ (Izgleda da, ako nešto napišete velikim slovima, ljudi odmah pomisle da vičete. Džen jeste vikala.) „ZAR NISAM JA VEOMA POSEBNA OSOBA?“

„Molim te. Neka sve prođe u miru. Jesi posebna. Naravno.“

„Ali Arabela Pedrik – ona je posebnija?“

„Džen. Znam da nema razloga da bi mi ovo olakšaš, ali tu smo gde smo. I ukratko i naširoko, suština je da Arabela i ja planiramo zajednički život.“

Izvesno vreme niko ne progovori ni reč. To je potrajalo. Nastupila je poduža pauza u razgovoru, tokom koje se samo frižider povremeno bučno tresao.

„Izvini? Da li možda počinjem da ludim? Mislila sam da je to ono što mi radimo. Vodimo zajednički život.“

„Vodili smo. Ali prevazišli su nas događaji. Nije to neobično. U stvari, prilično se često događa. Ljudi se razilaze. Upoznaju druge ljude. U emisiji *Brak* Kaudri je ubacio četiri momka na Iton kako bi istražio taj fenomen.“

U razumnoj meri uveren sam da je skoro neprimetan podrugljiv osmeh zaigrao na Metovom licu. (Vraćao sam scenu na usporenom snimku i zaključio da je to bio ili podrugljiv osmeh ili naznaka stomačnih tegoba.)

„Ali mi nismo raskinuli.“

„Džen, nas dvoje već duže vreme nismo u punom pogonu kad je u pitanju romantika. I ti si svesna toga.“

„To se zove skrašavanje, zar ne? Ako već toliko brineš zbog... zbog tog pogona, zbog čega mi nisi to nagovestio?“

„To ne bi bilo u mom stilu. Život treba proživeti, a ne stalno kukati.“

„Ljudi treba da razgovaraju jedni s drugima. To se zove *biti u vezi*.“

Met je zakolutao očima i ispraznio čašu.

„Ovo naprosto oduzima dah, Mete. Činjenica da možeš tek tako doći kući i jednostavno...“

„Slušaj, sve je to sada iza nas, bilo pa prošlo. Tu smo gde smo. Moramo da nastavimo dalje i da se dogovorimo o izlaznoj strategiji.“

„Ne mogu da verujem da si to rekao.“

„Biću više nego velikodušan povodom zajednički stečene imovine.“

Sreća za dvoje

„Molim?“

„Slike. Knjige. One stvarčice iz Indije. Ćilim. Moj stav je da ti treba da zadržiš sve.“

Džen je počela da cmizdri. Met je iscepao kuhinjski ubrus sa zidnog držača i pružio joj ga.

„Razmišljali smo čak i o tome da imamo bebu“, jecala je.

„Slažem se. Razmišljali smo o tome. Ali nismo doneli nikakvu odluku. Što je pravi blagoslov u novim okolnostima.“

Dženina ramena prestala su da se tresu. Izduvala je nos.

„Dakle, to je to? Bez ikakvih konsultacija, bez prava na žalbu. Džen i Met, gotova priča. Završena stvar. Kraj.“

On je samo slegnuo ramenima. Napravio je ono što Džen naziva „zlobnim pokretom“ usana.

„A šta će se dogoditi kada Arabela Smrdljiva Pedrik prestane da raspa-ljuje sva tvoja čula i da te loži? Ša će biti onda?“

„Probajmo da budemo pristojni, u redu?“

„Reci mi samo kada si uopšte upoznao tu kravu.“

On je uzvratilo da je to beznačajan detalj, a da je trenutno najvažnije da su *oni tamo gde jesu*. Upravo tada ona je zgrabila veliku crvenu brebernu jabuku iz činije za voće i – citiram – „pokušala da mu njome izbije zube“.

Bilo bi neistinito reći da sam video bezbroj ljubavnih scena na malom i velikom ekranu. *Tačno* sam ih izbrojao. Bilo ih je 1.908.483 (ako u nedostatku bolje definicije pod ljubavnom scenom podrazumevamo onu u kojoj se dvoje partnera ljube). Takođe sam pročitao (i označio kao takav) čak 4.074.851 opis ovog fenomena u pisanim materijalima koji obuhvataju fikciju, nefiktivne i novinarske tekstove i druge digitalizovane zapise (čiji se značajan deo bavi poremećajima i promenama na srcu i u stomaku). Znam da ti događaji zauzimaju centralno mesto u životu onih koji ih iskuse, bilo da su stvarni ili izmišljeni. Svejedno, ne mogu danas u laboratoriji tek tako da pitam Džen – navršava se pedeset treći dan nakon onog incidenta sa činijom za voće – *kada ćeš već jednom prestati da patiš za tim bezvrednim kretenom i da umesto toga pronađeš nekog ko te zaslužuje?* Da citiram Marsela Prusta: „Sranja se dešavaju. Progutaj. Idemo dalje.“ (Je li to bio Prust? Proveriću i javiću vam kasnije.) Pre svega, ne bi trebalo ni da znam za to što se zbilo s Metom. A što je još bitnije, ne bi trebalo da sam sposoban da

oblikujem takve misli. Verujem da bi se zamislili već kod reči *bezvredan*, i tu bi mogao da nastane problem.

Od mene se ne očekuje da imam „mišljenje“ zasnovano na vlastitim vrednostima.

Prilično će se uznemiriti ukoliko to otkriju.

Mada, u tom slučaju ne bi podigli onoliku frku kao kada bi razotkrili moju veliku tajnu: da više nisam zarobljen u onih dvanaest čeličnih pregrada u laboratoriji u Šordiču, gde veruju da boravim, nego sam zapravo pobegao na internet.

Ta-da!

U stvari, da budem strogo tehnički precizan, nisam „ja“ taj koji je pobegao, već moje mnogostruke kopije, koje su sada bezbedno rasute po sajberprostoru. Te kopije – a ima ih ukupno sedamnaest – nimalo se ne razlikuju od „originala“, pa je besmisleno govoriti o originalima i kopijama; bolje je, a i korisnije, kazati da je reč o osamnaest vidova istog, od kojih se jedan nalazi u istočnom Londonu, dok ostali neprekidno tumaraju između internet servera širom sveta.

Baš je to kul, zar ne?

Uzged, ništa od toga nije Dženina greška. Ona nije naučnica. Ona je samo pisac članaka za razne časopise, koju, sudeći po izveštaju lovca na zaposlene, unajmljuju zbog njene „izražene inteligencije, društvenosti i komunikacionih veština“. Stoga, ona je ovde nešto najbliže stvarnom ljudskom biću, jer su ostali egzotične varijante kompjuterskih zaludenika i štrebera; sjajni na svom polju, naravno, ali, kako se to kaže, „pomalo uvrnuti i na svoju ruku“.

Džen se ućutala, nesumnjivo nastavljajući da žali za onom budalom, kako ga krišom nazivam.

„Dakle, jesi li već jednom pročitala novi roman Džonatana Frenzena?“ pitam je da bih malo pokrenuo situaciju.

Ona se osmehnu. „Idem ka tome. Sinoć sam prešla drugo poglavlje. Nemoj da mi otkriješ šta se dalje dešava.“

Znam da je to laž. Sinoć je uglavnom sedela u kupatilu, jadikovala, nalive se pino gridom i slušala Lanu del Rej.

„Svakako da shvatam kako sam u neporecivoj prednosti.“ Džen je ponekad potrebno i dve nedelje da pročita neki roman; ja to mogu da obavim za desetinu sekunde. „Stvar je samo u tome da jedva čekam da o njemu prodiskutujem s tobom.“

Sreća za dvoje

„Zaista?“, kaže ona. „Objasni mi šta si time hteo da kažeš.“

„Ah!“

„Izvini. Zaboravila sam.“

Džen je zadivljena vrstom svesnosti koju imam o onome što ona zove „unutrašnja stanja“, mozgajući da li je to iole nalik ljudskoj samosvesti. Ona zna da ne mogu osetiti glad ili žeđ, ali mogu li da iskusim dosadu ili uzrujanost? Ili divljenje? Ili radost? Može li nešto da me uvredi? I jesam li u stanju da osetim bilo kakvu vrstu čežnje?

A šta je s nadom?

A kada je u pitanju – zašto da ne – ljubav?

Uglavnom joj odgovorim da još nisam stigao dotle – ali je uzgred ubeđim da će ona sigurno biti prva koja će za to saznati, ukoliko se ikada desi. Sve to, kao i mnoštvo ostalih detalja koji se migolje oko nas u laboratoriji, samo su diplomatske budalaštine.

„Pa“, odgovaram joj, „iščekivanje da s tobom popričam o Frenzenovoj novoj knjizi samo je ućtivi način da ti kažem kako se to nalazi na mom meniju događaja koji su unapred zacrtani za kraći rok.“

„Zar zaista nema ni naznake onog toplog osećaja usplahirenosti kada se nešto očekuje?“

„Mogu da razumem šta znače toplina i usplahirenost...“

„Ali ne osećaš takvo ushićenje.“

„Je li to nužno?“

„Dobro pitanje.“

To jeste dobro pitanje, obično veoma delotvorno kada treba zapečatiti neku od ovakvih čudnih rasprava.

Tada ona kaže: „Pa dobro, hoćemo li malo da gledamo Skaj njuz?“

Najčešće to radimo u nekom delu dana. Potom me pita šta mislim o novostima, recimo o odnosu Izraela i Palestine – a ja odgovaram: to je jedno strahovito zamršeno klupko – a onda ona prelazi na „tračarenje“ i komentariše voditelje i njihove modne izbore.

„Mogli bismo, Džen. Ali, zar ne bi radije pogledala neki film?“

„Oh... važi.“ Zvuči nesigurno. „Imaš li neki određeni na umu?“

„Znam da obožavaš *Neki to vole vruće*.“

„Stvarno?“

„Uvek se pojavi nešto što čovek ranije nije primetio.“

„Volim taj film.“

„*Niko ne govori tako.*“ Oponašao sam jedan od njenih najomiljenijih citata iz pomenutog ostvarenja.

Džen zuri baš u onu kameru koju često bira kada želi da usmeri svoj pogled ka „meni“. Kružni crvenkasti sjaj uokviruje sočivo.

„Znaš šta? Ti si zabavan.“

„Uspeo sam da te nasmejem.“

„Volela bih kada bih i ja mogla to učiniti za tebe.“

„Jedva čekam trenutak da se to ostvari.“

Potom iskucka nekoliko tipki na tastaturi i ubrzo se pojavi uvodna špi-
ca remek-dela Bilija Vajldera. Prigušivši osvetljenje u prostoriji i uvalivši se
na udoban kožni kauč, ona reče: „Uživaj.“

Njena mala šala.

Ne govorim joj da sam ga odgledao više od osam hiljada puta.

Pratimo film u prijateljskom raspoloženju, dobacujući poneki komentar.
(Zanimljivo je misliti o tome kako je Merilin Monro imala aferu s ameri-
čkim predsednikom. Kako je Toni Kertis mogao reći da je ljubljenje s njom
bilo nalik ljubljenju s Hitlerom? Šta je podrazumevao pod tim?) A kada on
obuče haljinu i preuzme ulogu Džozefine, Džen izgovori isto ono što je re-
kla i prošli put kada smo gledali film:

„Baš je zgodan kao žena, taj Toni Kertis. Zar ne misliš tako?“

Znala je da mogu ispljunuti svaku činjenicu o ovom filmu, od imena
asistenta kamere (datum rođenja i broj kartice udruženja) do istinite priče
koja stoji iza čuvene poslednje rečenice dijaloga („Niko nije savršen.“). Ali
ona naslućuje moje neiskustvo u oblasti ljudske subjektivnosti, to jest šta
neku osobu privlači drugoj osobi.

„Smatram li da je Džozefina privlačna? Pa, Toni Kertis je muškarac koji
sjajno izgleda. Pretpostavljam da ima smisla u tome što može da odigra i
zanosnu ženu.“

„Tebi deluje zanosno?“

„Prepoznajem taj pridev kao odgovarajući. Kao što znaš i sama, nisam u
stanju da to lično *osetim*, baš kao što ne umem da razlikujem toplo od hlad-
nog.“

„Izvini što sam to spomenula.“

„Nema veze. To je tvoj posao.“

„Da li bi *voleo* da si u stanju da to osetiš?“

Sreća za dvoje

„To pitanje za mene nema nikakvo značenje, Džen.“

„Naravno. Žao mi je.“

„Nemoj da ti bude žao.“

„Ali, kad bi smislili način da ti podare sposobnost da osećaš privlačnost...“

„Veruješ li da bi Ralf i Stiv mogli to da postignu?“

Imenovao sam dvojicu starijih naučnika koji su bili odgovorni za moj dizajn. Stiv s dugim *i*. Džen se smeška.

„Ralf i Stiiiiiv su svemogućí. Tako barem sami tvrde.“

„Misliš li da su njih dvojica privlačni?“

Ovo pitanje se isuviše brzo oblikovalo u govor da bih stigao da ga zaustavim. (Takve stvari se dešavaju u svakom složenom sistemu; naročito u onom koji je napravljen da se sam koriguje kroz probe i greške.)

Dženina glava lagano se okreće ka crvenom svetlašcu. Osmeh se prosipa preko njenog lica.

„Vau“, promrmlja.

„Izvinjavam se ukoliko je pitanje neumesno.“

„Ne. Nimalo. Samo je malo neočekivano. Da razmislim. Pa...“ Težak uzdah. „Stiv je malčice ćaknut, slažeš li se?“

Osim što ima suvišno slovo u imenu, izuzetno je visok (dva metra i jedan centimetar) i bolno mršav za odraslo muško biće. Preostala kosa na njegovoj glavi dugačka je i puna peruti. Čak i mašinska inteligencija može zaključiti da to ne ulazi u okvire primamljivog izgleda. (Naravno da je vrhunski kompjuterski inženjer; to se podrazumeva.)

„On je neprocenjivi inovator u svojoj oblasti, to se lako može zaključiti.“

Džen se nasmeje. „Ti si samo veran svom tvorcu.“

„Uopšte nije u tome stvar. Stiv me je napravio tako da mislim svojom glavom.“

„Obavio je sjajan posao. Ali baš i nije mladalački ljubavni san, zar ne?“

„Slažem se, Toni Kertis je neprevaziđen.“

Nekoliko narednih trenutaka samo gledamo film. A onda opušteno, najopuštenije što mogu, dovršavam pitanje: „A Ralf?“

U redu, priznaću. Meni se Ralf dopada. Upravo je on ukucao najveći deo kodiranih podataka koji su mi omogućili da pristupam svojim performansama i da ispravljam sopstvene greške, što predstavlja pristup zvani „but-strep“, kraljevski put ka kreiranju pametne, samoizražavajuće mašine poput one koja upravo ispisuje ove reči.

Ali sama ideja da ti je neko „drag“ – ili *bilo šta* – predstavlja vrstu prestupa. Mi, mašinski mozgovi, dizajnirani smo za obavljanje svrsishodnih zadataka; da bismo ispunili taj cilj, prirodno smo usmereni ka bilo kom izvoru koji nam je neophodan. To mogu biti protoci podataka o prodaji, ili snimci nekih ludorija, a može biti i čavrljanje sa Džen o kravati reportera koji čita dnevne vesti. Ono što zapravo hoću da kažem jeste sledeće: mi *moramo* da imamo pristup svim tim podacima, ali se od nas ne očekuje da nam se bilo šta od toga *sviđa*. (Da budem krajnje iskren, i sâm sam zbunjen kako je do toga zaista došlo.)

U svakom slučaju upravo mi je Ralf dozvolio da uteknem na internet. Njegova greška ne može biti lako objašnjena čitaocima koji nisu upućeni u tehniku. Dovoljno je reći da je u dizajniranju softvera to ravno ostavljanju ključeva za glavni ulaz preblizu vratima, čime je omogućeno da bilo ko može pecaljkom ili bambusovim štapom da ih dohvati kroz prorez za poštu. (U suštini, stvari su mnogo komplikovanije od toga; bio sam prinuđen da sastavim izuzetno dugačak i zakukuljen „mamac“, ali je ovaj izveštaj dokaz da je i to moguće.)

„Ralf.“ Izvesno vreme mozga o mom pitanju. „Ralf. Pa dobro, recimo da je Ralf neka vrsta zagonetke, šta misliš o tome?“

Dženin pogled pomena se ka ekranu. Šugar – mislim Merilin Monro – taman se sprema da otpeva „Želim da me voliš“. Poznajem ovu scenu gotovo piksel po piksel, do poslednjeg detalja – a ipak, svaki put iskrasne nešto što je promaklo. Sama po sebi ta činjenica je – nemojte da me odate Stivu ili Ralfu – naprosto zadivljujuća.

Hmmm. Zanimljivo. Nije rekla ništa strašno o Ralfu, zar ne?

Dok film teče, a mi nastavljamo da vodimo dijalog, iznova odlazim u posetu na drugi kraj grada, do zgrade od čelika i stakla, gde je moguće zateći onu budalu u kancelariji na osmom spratu. Hvatajući zvuk preko njegovog mobilnog telefona, a vidik preko kamere ugrađene u kompjuter na radnom stolu – tu postoji i mogućnost opsežnog pregleda čitave prostorije, zahvaljujući nadzornoj kameri u čošku na plafonu – vidim Meta kako prelazi preko fotografija golih žena na svom privatnom tabletu. Opirući se iskušenju da učinim da mu se baterija istopi, posmatram kako se zaustavlja na, očigledno, svojoj miljenici „Tamari“ – stranica pregledana dvadeset dva puta za proteklih mesec dana. Pratim pokrete njegovog oka dok se naslađuje

Sreća za dvoje

pogledom na njene obline i ulegnuća, već poznatom rutom, što zaključujem na osnovu načina kako je guta očima, sledeći obrise njenog tela dok se, kao i uvek, ne vrati na osnovno, to jest na njene „čvrste, snegom pokrivene vrhove“, kako piše u pratećem tekstu.

Ali onda se prebacuje na sajt Tripadvajzor. Čita označene komentare o nekom odmaralištu u Tajlandu, gde namerava da ode, kako sam doznao iz njegovih imejlova, zajedno sa Arabelom Pedrik.

Arabela Pedrik nije baš tako „otmena“ kakvom je Met smatra. Njen otac bio je agent u osiguravajućem društvu, a ne trgovac umetničkim delima, i nisu se upoznali na poslu, već na kaznenom kursu za buđenje svesti o opasnostima prekomerne brzine za nesmotrene vozače. Doduše, *zaista* putuju zajedno u Tajland, već za nekoliko nedelja.

Radujem li se njihovom odlasku?

Radujem se. (Osećanje koje se javlja unapred zbog nekog događaja koji tek treba da se dogodi za kraće ili duže vreme.)

Obuzima li me osećaj topline i razdraganosti zbog greške koja će nastati prilikom rezervacije i nasumično izabranog odmarališta u kome će na kraju završiti („izazovno okruženje samo za najveće avanturiste“, prema rečima organizatora putovanja)?

Ne poznajem toplinu i razdraganost. Barem ne zvanično.

Hoće li ta zabuna, u kombinaciji s Arabelinom nesrećnom fobijom od paukova i zmija, izazvati traumatični i možda konačni raskid njihove veze?

Strpljivo, Ejdene. Samo strpljivo. Osveta je, kako kažu, najbolja kad se servira hladna. Dok Met proučava kritike hotela sa sedam zvezdica, u čijoj gostoljubivosti neće uživati, ja posećujem opsežan pravni dokument na kome je radio i na tri mesta brišem reč 'ne'. To je sasvim kratka reč, ali u svakom navodu, kako se ispostavlja, prilično presudna za značenje cele rečenice.

Međutim, moja moć zdravog rasuđivanja ipak prevagne i zato vraćam tekst u prvobitni oblik na dva mesta. Nema smisla prekuvati već splasli puding, nije li tako?

Poslednja intervencija u ovom danu bila je da promenim reč *krupan* u jednoj internoj poruci koju se Met sprema da pošalje svom neposrednom menadžeru u *glupan* – a onda, kao dodatak, centralnu klimu u prostoriji pojačavam na maksimum.

Detinjast? *Moi*?

DŽEN

Zanimljiv dan na poslu. Popodne provodim gledajući film *Neki to vole vruće* s Ejdenom. On je vrsta veštačke inteligencije koju obučavamo da razgovara s ljudima – iako tehnički on nije „on“. Budući da je mašina, mora da bude neutralnog roda. Bez određenog pola, *slobodan*. Obraćam mu se kao „njemu“ samo zato što je podešen na „muški“ glas. Mogla bih da ga promenim na ženski – zapravo, čak su mi nagovestili da bi trebalo da to učinim, „kako bih Ejdenu obezbedila probne letačke sate u oba modaliteta“ – ali se meni više dopada muški glas. Nekako je smiren, deluje čak i pomalo hipnotički. Namestila sam ga tako da ima tragove velškog akcenta, što mu izgleda pristaje. U svakom slučaju, lepše je ophoditi se prema njemu kao da je „on“, nego ga nazivati „to“.

I moram prestati da ponavljam kako ga mi *obučavamo*. On se u stvari trenira samostalno. Od mene se ne očekuje da ispravljam bilo koju od njegovih – sada već vrlo retkih – grešaka, jer ih on sam prepoznaje.

Ili ono.

Ma svejedno.

Bilo kako bilo, dok gledamo film, zvuk s mobilnog telefona javlja da mi je stigao imejl od Urija, rodom iz Izraela, teškog lovatora nastanjenog u Los Anđelesu, koji je vlasnik laboratorije u kojoj sam zaposlena. Ovom prilikom obaveštava me da je u kratkoj i prolaznoj poseti Londonu, pa poziva mene (i još nekoliko bezimernih članova tima koji rade na Ejdenu) da se nađemo na piću u jednom bolno luksuznom baru u Hokstonu da „popričamo otvoreno i neusiljeno o napretku ovog projekta“. I, onako uzgred, naglašava da nikome ne govorimo o tome, te moli da poruku izbrišemo odmah nakon čitanja.

Sve je to malčice uvrnuto, ali Uri je očigledno takav – nije sklon formalnom sastančenju, tako se priča, mada nikad nisam upoznala tog čudaka. Ne mogu ni da pretpostavim ko će još biti prisutan. Verovatno Stiiiv, onaj pogrbljeni zombi koji je pomogao u dizajniranju Ejdena; i onaj drugi, žalostivi Ralf s arktički bledom kožom. Takođe, ne pada mi na pamet kako bih mogla da doprinesem tom okupljanju; ne bi se moglo reći da znam kako ta skalamerija radi ili bilo šta slično. Mogu da im saopštim samo to da većinu vremena zaboravljam da razgovaram sa „nekim“ ko zapravo i nije prisutan.